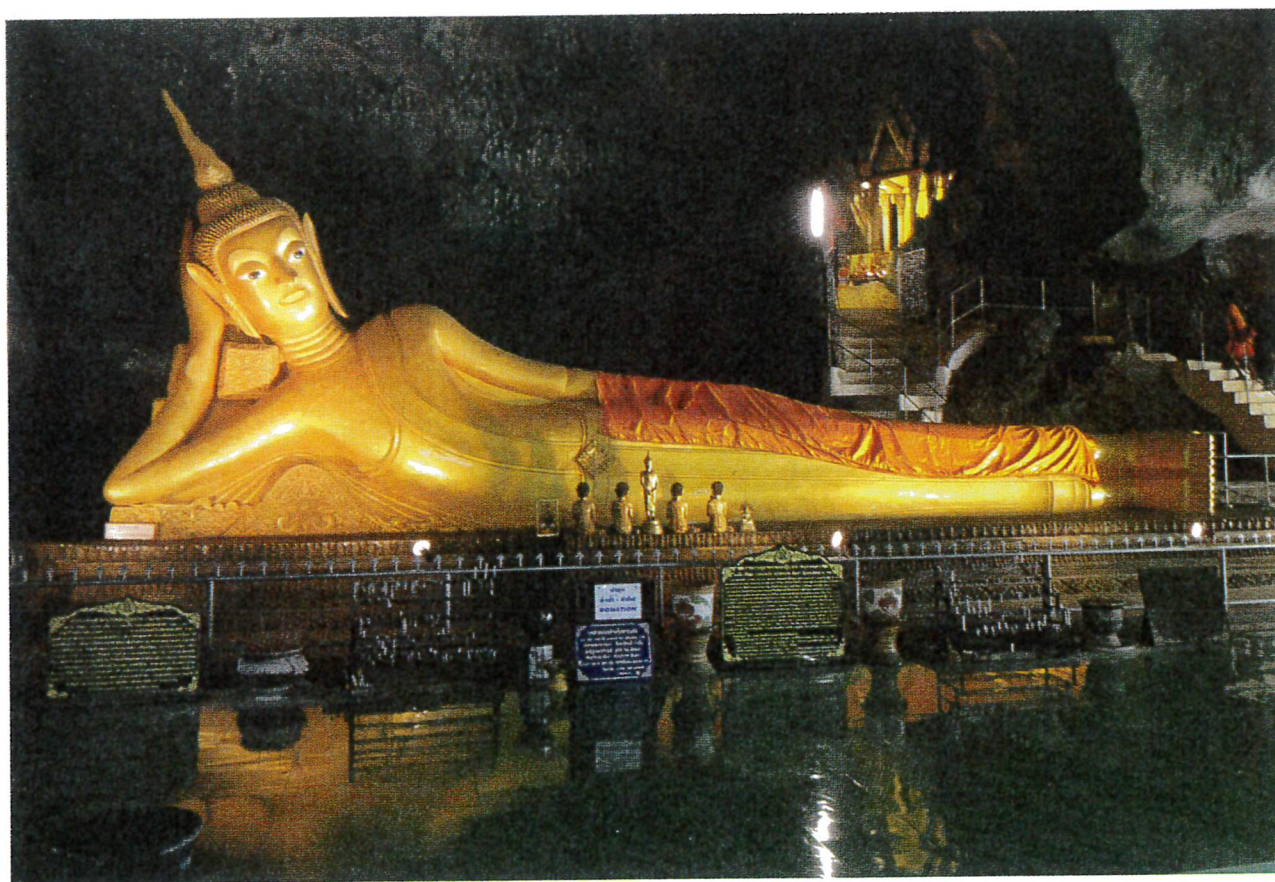

BUDDHISME I DANMARK

I 2015 var der i Danmark registreret femten buddhistiske trossamfund og treogfyre buddhistiske foreninger. Herunder indgår tyve buddhistiske klostre og templer. En optælling samme år viste, at antallet af registrerede medlemmer i buddhistiske trossamfund i Danmark var steget med ca. 60 % siden 2001. Selvom stadig flere danskere søger til buddhismen, er 80 % af alle registrerede buddhister i Danmark dog fra asiatiske lande (ifølge Center for Samtidsreligion, 2015). De tre største retninger, theravada, mahayana og vajrayana er alle repræsenteret i landet, men der findes ingen overordnet buddhistisk organisation, som forener alle buddhister i Danmark. For at lette kategoriseringen og kvantificeringen af buddhister i Danmark, kan man, ud over at inddele buddhister efter hovedretning, inddele dem i immigrant-buddhister og konvertitbuddhister. De første er indrejst til landet. De sidste er primært etniske danskere, der er konverteret. Bag tallene ligger den grundmetode, at hvis en person siger, at han/hun er buddhist, så kan han/hun tælles som buddhist – også selvom flere er kulturbuddhister, hvilket vil sige at de sjældent eller aldrig dyrker deres tro.

Theravada er primært repræsenteret ved thailandske, burmesiske og srilankanske centre, mens mahayana-buddhismen følges af en majoritet af vietnamesere. Derudover findes der en mindre gruppe koreanske, japan-

Den liggende Buddha er et klassisk motiv indenfor buddhisme. Det symboliserer den oplyste Buddha, øjeblikket før han for altid indtræder i parinirvana. Her "Golden Cave", Thailand. (Foto af Thomas P. Larsen)

ske og kinesiske buddhister bl.a. organiseret ved Tendai Doshu Center ved Stenløse. Mest populær blandt konvertitter synes tibetansk buddhisme imidlertid at være. I medielandskabet er det i hvert fald den mest tydelige buddhistiske retning i landet. Hummeldirektøren Christian Stadil omtales ofte i hjemlige medier. Lama Ole Nydahl (f. 1941) er mere usynlig i Danmark trods det faktum, at han er en verdensberømt, der har grundlagt diamantvejs-centre i mange lande.

I templer og på særlige kurser kan danskere og danske konvertitter møde munke og immigrant-buddhister og sammen dyrke et buddhistisk livssyn. I flere centre kan man dagligt møde op på et fastsat tidspunkt og ofre mad til munkene. Særlige højtider og fester er sammen med diverse meditationskurser og foredrag de mest populære begivenheder. De buddhistiske fester og højtiders afholdelse flytter sig fra år til år i forhold til den vestlige kalender ligesom eksempelvis den muslimske ramadan. De største fester er fuld-måne- og nymånefester samt wesak-festen til fejring af Buddhas fødselsdag, oplysning og død. Også dharmafesten, hvor man fejrer Buddhas prædiken i Benares, er en af årets vigtigste højtider.

Særligt for thailandske theravadabuddhister markerer den asiatiske dato for regntidens afslutning en af årets betydningsfulde fester. Ved festerne deltager lægfolk, og man udfører fællesskabsstærkende ritualer, som fælles meditation, sang og recitation af mantraer og kanoniske tekster, ofringer til Buddha-statuer og donationer i form af 'pengetræer' til munke og meget andet.

Også en vid række overgangsritualer gennemføres ved de buddhistiske centre. Dels kan ethvert dagligt meditationsforløb betragtes som et overgangsritual. Dels er der specifikke overgangsritualer som eksempelvis navngivningsritualer, hvor de tre juveler udsiges over barnet, og det får sit dharmanavn, – navnet til brug på denne genfødselsvej. Mest udbredt er overgangsritualer i forbindelse med munkeelevers indvielser eller ved udnævnelser af religiøse læremestre og klosterledere. Også ved vielser af civile samt ved dødsfald og begravelse kan munke eller klosterledere deltage med bønner. Udførelsen af, og indholdet i, ritualer og fester kan variere meget fra gruppe til gruppe.

Alt i alt er buddhisme i Danmark præget af stor mangfoldighed, og af at religion er noget, der er i bevægelse og leves på mange måder.

FRA EVENTYRERE TIL HIPPIER

Endnu mere mangfoldigt bliver det, når man i studiet af buddhisme i Danmark inddrager den frie individuelle religiøsitet, som er så karakteristisk for vores samtid: det senmoderne.

Buddhismen kom til Danmark i slutningen af 1800-tallet. I begyndelsen var det ganske få intellektuelle og enkelte rejseglade eventyrere, der tog

buddhismen til sig. Men med udnævnelsen af den første danske professor Edward Lehmann i religionshistorie i 1900, begyndte også en mere videnskabeligt objektiv tilgang til buddhisme at blive kendt.

Mange anså buddhismen som avanceret filosofi i frisk kontrast til en tyndslidt vestlig kristendom. Aspekter som fx ses hos præstesønnen og nobelprismodtageren i litteratur Karl Gjellerups (1857-1919) buddhistisk inspirerede forfatterskab. Og det ses af kilder fra den første forening for buddhister grundlagt i Danmark i 1921 af lægen C.F. Melbye (d. 1953).

I dag har nok alle danskere hørt om buddhisme. Danske konvertitbuddhister kan tælles til ca. 3000. I tilgift findes der et ukendt antal sympatisører, dvs. folk der opfatter sig selv som buddhister uden at have et tilhørsforhold til et trossamfund. Derudover er der en større mængde, der shopper buddhisme – som tager det fra buddhismen, de kan bruge og lader resten ligge. Konvertitbuddhister er ofte veluddannede og fra den øvre middelklasse. Forklaringen er måske, at de der i 1960'erne og 70'erne bragte buddhismen til Vesten, primært var universitetsstuderende backpackere, der søgte efter et alternativ til vestlig kultur. Af disse senere konvertitter var mange selv en del af ungdomsoprøret, eller de var erklærede hippier og håbefulde New Age-dyrkere, der søgte et eksotisk og favnende alternativ til politiske ideologier. Ungdomsoprøret var præget af en udpræget romantisering af asiatiske religioner, hvor disse snarere blev set som visdom end som hardcore religion. Fristaden Christiania har således fået bygget en hvid stupa ved en af stadens hovedfærdselsveje, ikke langt fra et Tibet-museum, hvor en permanent udstilling vender ud mod Pusherstreet.

Hippiernes romantisering farver synet på religionen den dag i dag, og er med til at forklare at "Buddha er et godt brand", som en kendt artikel påpeger (videnskab.dk/buddha-er-et-godt-brand).

De mest profilerede konvertitter fra 60'er-generationen er lama Ole Nydahl og hans afdøde kone Hannah (1946-2007). De stødte på buddhismen, da de som backpackere rejste rundt i Himalaya og Indien i 1968. Ole Nydahl har siden beskrevet sit møde med en af lederne af vajrayana, Karmapa Rinpoche, som en oplevelse af mirakuløs karakter. Parret modtog undervisning af Karmapa i Darjeeling, og da de returnerede til København, grundlagde de det første danske vajrayana-center. I dag har lama Ole ifølge egen hjemmeside grundlagt over 600 buddhistiske centre jorden rundt.

Karmapa kan ifølge traditionen føre sine reinkarnationer tilbage til 1100-tallet, og han flygtede ligesom den mest berømte tibetanske lama fra kinesernes invasion af Tibet i 1959. Sidstnævnte er Tibets leder Dalai Lama ("Visdomshavets øverste lama"), som ifølge troen både er en reinkarnation af 13 forudgående Dalai Lamaer samt bodhisattvaen Avalokiteshvara ("Den som kigger nedad af medlidenhed"). Dalai Lama er bosat i Nordindien, men rejser verden rundt for at gøre opmærksom på kinesernes besættelse af Tibet, og for at profilere den tibetanske buddhisme. Religionsfænome-

nologisk kan man karakterisere ham som en global karismatisk vandreprædikant. Dalai Lama og andre ledende buddhister taler desuden positivt om både åndsfrihed og demokratisering. Selvom det ofte overses i vesten, er det noget der har medført at islam og buddhisme flere gange har været på kollisionskurs. Dalai Lama er umådelig populær i Vesten. Danmark besøger han ofte, hvor almindelige nysgerrige danskere sammen med diverse kendisser kan observeres, når han holder forelæsninger for et ofte tusindtalligt publikum.

Dalai Lama (den 14.)
med Lars Løkke og
Obama.